

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

IMHALLEF

**Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)**

Illum 23 ta' Marzu, 2017

Rikors Guramentat numru : 236/11 AL

A B

Vs

C B

Il-Qorti:

Rat ir-rikors guramentat ipprezentat mill-attur, li permezz tieghu ppremetta :

Illi l-kontendenti zzewgu fis-27 ta' Lulju 1986 u minn dan iz-zwieg kellhom zewgt itfal, J u M illum it-tnejn maggoreni.

Illi nqala' dizgwiet bejn il-kontendenti illi wassal sabiex b' att ippubblikat min Nutar Dottor Miriam Musumeci Macelli fil-31 ta'

Jannar 2008, il-kontendenti nferdu minn xulxin permezz tal-istess kuntratt (DOK A).

Illi a tenur tal-istess kuntratt ta' separazzjoni l-attur obbliga ruhu illi jhallas lill-martu, konvenuta, s-somma ta' €93.17 fil-gimgha bhala manteniment ghalija oltre s-somma ta' €46.59 fil-gimgha ghal kull wiehed mill-imsemmija tfal minuri rivedibbli skond kif mahsub fl-imsemmi kuntratt.

Illi l-imsemmija tfal tal-kontendenti huma llum it-tnejn maggoreni u l-attur ma jhallas ebda manteniment ghall-htigijiet taghhom izda qieghed regolament ihallas il-manteniment stabbilit ghall-htigijiet tal-konvenuta.

Illi l-imsemmija konvenuta bdiet rapport ma' J B, cioe hu l-attur odjern. Kif sejjer jirrizulta mill-provi f' din il-kawza, l-imsemmi J B regolament jorqod fid-dar tal-konvenuta, gja d-dar konjugali. Illi, l-attur huwa ntolat, allura in vista tal-adulterju tal-konvenuta, illi mill-gdid jintavola kawza ta' separazzjoni kontra l-konvenuta sabiex inter alia jigi dikjarat illi l-konvenuta tilfet id-dritt taghha illi tircievi manteniment allura in vista tal-adulterju taghha.

Talab li l-konvenuta tghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex ghar-ragunijiet premissi :

1. tippronunzja s-separazzjoni bejn il-kontendenti konjugi B minhabba ragunijiet imputabbli lill-istess konvenuta u li jinkludi inter alia adulterju, sevizzi, eccessi, u ingurji gravi;
2. tiddikjara, in vista tal-htigijiet taghha, illi l-konvenuta tilfet id-dritt taghha illi tircievi l-manteniment minghand zewgha l-attur inkluz b' mod partikolari l-manteniment stabbilit fil-kuntratt ta' separazzjoni tal-kontendenti ppubblikat kif inghad fl' att tan-Nutar Dottor Miriam Musumeci Macelli fil-31 ta' Jannar 2008;
3. tistabilixxi d-data illi fiha l-konvenuta saret hatja t' adulterju u tordna illi b' effett minn dakinhar jew data

ohra stabbilita' appozitament minn dina l-Onorabbli Qorti, il-konvenuta ddekadit mid-dritt taghha illi tircievi l-manteniment mill-attur zewgha u ghalhekk tehles u tillibera lill-istess attur minn kull obbligu f' dan ir-rigward.

Bl-ispejjez, komprizi dawk inkorsi fil-proceduri ta' medjazzjoni, kontra l-konvenuta illi hija minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda tal-attur;

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenuta, li *in forza* taghha eccepiet: (fol 32)

- 1) L-ewwel talba attrci ghall-pronunzjament tas-separazzjoni hija superflua, ghaliex kif jidher anke mir-rikors mahlul i-partijiet ilhom fi stat ta' separazzjoni sa mill-31 ta' Jannar 2008 bis-sahha tal-kuntratt ta' separazzjoni anness mar-rikors DOK A;
- 2) Il-konvenuta ma kkommettiet l-ebda adulterju u f'kull kaz ir-rikorrent ilu f'rapport ma terza persuna ghal zmien twil;
- 3) F'kull kaz u minghajr pregudizzju ir-rikorrent m'ghandux dritt jitlob id-dekadenza tal-esponenti mill-manteniment, anzi ghandu jitqies li irrinunzja ghad-dritt li jaghmel dan tenut kont il-provvedimenti tal-kuntratt ta' separazzjoni tal-31 ta' Jannar 2008 anness mar-rikors DOK A;
- 4) Salvi eccezzjonijiet ohra;

Rat il-lista tax-xhieda tal-konvenuta;

Semghet lix-xhieda illi tressqu;

Rat id-dokumenti li gew esebiti, il-provi li gew prodotti u l-atti ta' dan il-procediment;

Rat illi l-kawza thalliet ghas-sentenza ghallum;

Ikkunsidrat :

KONSIDERAZZJONIJIET

Illi l-Qorti għandha quddiemha kawża bejn il-partijiet li huma ġja legalment separati bis-saħħa ta' kuntratt ta' separazzjoni personali, fl-atti tan-Nutar Miriam Musumeci Macelli, datat il-31 ta' Jannar 2008.

Minkejja dan, l-attur qiegħed jipproċedi bil-kawża odjerna għad-dikjarazzjoni tas-separazzjoni personali bejn il-partijiet għab-baži tal-adulterju allegatament imwettaq minn martu l-konvenuta. Jitlob lill-Qorti tiddikjara, illi konsegwenza tal-istess adulterju, martu ddekadiet mid-dritt illi tirċievi manteniment minn għandu.

Il-**fatti** tal-kawża, fil-qosor huma s-segwenti:

(a) Il-koppja B żżewġu fis-27 ta' Lulju 1986 fil-Knisja tal-Kuncizzjoni fil-Ħamrun, u minn dan iż-żwieġ twieldu żewġ ulied, J u M, illum maġġorenni;

(b) Huma nfirdu bis-saħħa ta' kuntratt ta' separazzjoni personali, fl-atti tan-Nutar Miriam Musumeci Macelli, ddatat il-31 ta' Jannar 2008¹, fejn rigward il-manteniment bejn il-partijiet intqal hekk:

“5. Ir-Raġel qiegħed prezenzjalment jobbliġa ruħu li jgħaddi lill-Mara s-somma ta' erbgħin Lira Maltija (Lm40.00) fil-ġimgħa ekwivalenti għal tlieta u disgħin Euro u sbatax-il ċenteżmu (Eur93.17c) pagabbli kull ġimgħatejn bil-quddiem bħala manteniment versu l-komparenti C B. Il-komparenti konjuġi B jaqblu u jiftehm u li dan l-ammont m'għandu jiġi varjat taħt l-ebda ċirkostanza, salv biss għal dak provdut f'Artikolu 8 (recte: 9) ta' dana l-att.”

¹ Fol. 6 et seq.

(c) Fil-11 ta' Frar 2011, l-attur talab l-awtorizzazzjoni tal-Qorti sabiex jipproċedi għall-medjazzjoni flimkien ma' martu, stante li allega li martu wettqet adulterju u ddekadiet mid-dritt tagħha li tirċievi manteniment mingħandu. Il-medjazzjoni ma seħhitx u għaldaqstant l-attur ipproċeda bil-kawża odjerna.

PROVI

L-attur xehed bil-proċedura tal-affidavit, fejn spjega kif fil-perjodu meta kien għaddej bil-proċeduri ta' separazzjoni personali minn ma' martu, huwa ma kellux suspetti dwar il-fedelta` tagħha, għalkemm kellu lanjanzi oħra kontra tagħha. Xi żmien wara li telaq mid-dar, kienet ċemplitlu Maria B, li tiġi l-mara ta' ħuh J, fejn dina qaltlu li żewġha kien f'relazzjoni mal-konvenuta. Uljed il-partijiet bdew jgħidulu li z-ziju J kien qed ikun spiss id-dar ta' ommhom, u kien għalhekk li l-attur aċċetta dak illi għarrfitu bih Maria B. Iżid li hu ġieli mar id-dar biex jara lil ibnu M u kien isib lil ħuh hemmhekk jagħmlilha xi xogħolijiet fid-dar. Rahom iċ-ċinema flimkien, jaraw il-film "Hangover". Rahom ukoll flimkien fin-nightclub "Numero Uno" ġewwa Ta' Qali. Jkompli jispjega li l-konvenuta tgħix ħajja komda, xtrat karozza ġdida, ssiefer sikwit, u xtrat il-pannelli solari.

Iben il-partijiet, **M B**, xehed² illi huwa jgħix ma' ommu u li fl-istess dar jgħix ukoll ħu missieru J. *"Ilu jgħix hemm bejn wieħed u ieħor sentejn. ... l-mama' torqod fil-kamra tagħha u J jorqod fil-kamra tiegħu ... J xi drabi jsajjar għal kulħadd, ġieli jiena nsajjar għal kulħadd u ġieli ommi. Borma waħda. Ommi u J joħorġu flimkien. Ġieli joħorġu jaraw film. Għalkemm jien ma nkunx magħhom ġieli narahom jaraw trailers u jgħiduli li sejr in jaraw film. Xi kultant jgħiduli li joħorġu maz-zijiet u ma' xi ħbieb tagħhom... J kien qed jiġi jorqod għandna għax hu kien qed jinfired u qed iħossu waħdu. Hu bniedem li ma tantx jiflaħ. Bħalissa ma jistax jgħix waħdu għax mar lura. Għamel bypass u issa ħarġitlu peritonitis. Kellu iktar minn bypass waħda. Kemm ilu magħna naf li mar l-isptar żgur għax ġiet l-ambulanza għalih."*

² Seduta tas-27 ta' Frar 2012 quddiem l-Assistent Ġudizzjarju Dr. Nadia Vella, fol. 49

Xehed ukoll **Mario B**,³ hu l-attur, fejn dana qal illi meta ġieli jmur għand il-konvenuta jkun hemm ħuh l-ieħor J. *“Ġieli noħroġu flimkien socially u cioe nkunu jiena, marti, l-konvenuta u ħija J. Sa fejn naf jien ir-rapport tagħhom huwa li ħija J joħroġ mal-konvenuta.....Jekk jorqdux flimkien jiena ma nistax nivverifika...Huma jiġu bil-karozza flimkien u jkun qed isuaq J.”*

Maria B⁴, xehdet illi tinsab għaddejja minn proċeduri ta' separazzjoni personali minn ma' żewġha J, hu l-attur A B, għaliex J jinsab f'relazzjoni mal-mara ta' ħuh u cioe mal-konvenuta. Sakemm kien għadu jgħix id-dar, J kien diġa joħroġ mal-konvenuta u taf li marru flimkien il-Birgu Fest u l-festi tal-Indipendenza. Kien f'Novembru 2008 li mbagħad J telaq mid-dar matrimonjali. Iżżid: *“Konna ngħaddu fit-tard quddiem id-dar tagħha u jkun hemm il-karozza tiegħu.”* Fl-affidavit tagħha⁵, hija spjegat kif żewġha biddel ix-xogħol fis-sajf 2008, u beda jdum ma jiġi lura mix-xogħol, iqatta' ħin twil fuq il-kompjuter, u fl-istess żmien rat kambjament fil-karattru tiegħu. Fil-ħin li kien jgħid li kien għadu xogħol, il-vettura tiegħu kienet tkun wara l-bieb tal-konvenuta. Beda jitlaq mid-dar kull nhar ta' Ġimgħa u jirritorna l-Ħadd, sakemm f'Novembru 2008 telaq mid-dar matrimonjali u ma reġax lura. Darba minnhom rat lil żewġha flimkien mal-konvenuta, jixtru minn supermarket f'Burmarrad.

Iben il-partijiet **J B** xehed⁶ kif huwa kien telaq mid-dar t'ommu peress li z-ziju J kien beda jiffrekwenta d-dar. Kien imur kważi kuljum, isibu hemm x'ħin jasal mix-xogħol fil-5.30pm u jdum hemm sa xi s-7pm. Huwa ma kienx jaqbel li hu missieru jiffrekwenta d-dar tagħhom u meta kien jikkonfronta lil ommu dwar dan, hija kienet tiġġustifikah billi tgħid li kien għaddej minn żmien ħażin u kien iħossu waħdu. Iz-ziju daħal jgħix mal-konvenuta f'tit wara li telaq ix-xhud mill-istess dar. Iz-ziju għamel l-I.D. Card fuq l-indirizz tal-konvenuta. Iżid: *“Ma niftakarx okkażjoni waħda fejn mort għand ommi, kemm ili li tlaqt minn hemm,*

³ Seduta tas-27 ta' Frar 2012 quddiem l-Assistent Ġudizzjarju Dr. Nadia Vella, fol. 50

⁴ Seduta tas-27 ta' Frar 2012 quddiem l-Assistent Ġudizzjarju Dr. Nadia Vella, fol. 51

⁵ Fol. 60

⁶ Seduta tal-11 ta' Ġunju 2012, quddiem l-Assistent Ġudizzjarju Dr. Nadia Vella, fol. 62

u ma sibtx liz-ziju J hemmhekk.” Ikkonferma li z-ziju jorqod f’kamra għalih. “*Jiena dwar ir-relazzjoni bejn il-mama’ u z-ziju ngħid li ma rajt xejn speċjali – just visiting. Kemm ilhom jgħixu flimkien narahom jittkellmu flimkien u anke jaraw it-tv flimkien. That’s all.*” Kien ikollu diversi argumenti mal-konvenuta ommu: “*L-argumenti l-iktar kienu jkunu fuq iz-ziju u wkoll għax ommi kienet tippretendi terz mill-paga tiegħi. L-argumenti dwar iz-ziju kienu jkunu fis-sens li kont insaqsi x’ qed jagħmel iz-ziju hawn u għalfejn qed jiġi daqshekk ta’ spiss. It-tweġiba kienet tkun għax għandu problemi ta’ saħħa u ma jistax jgħix waħdu.*” Jaf li ommu u z-ziju ġieli siefru flimkien għax qattlu l-konvenuta stess.

Xehed ukoll **J B**⁷, ħu l-attur, li miegħu allegatament għandha relazzjoni l-konvenuta. Huwa ma ċaħadx illi jgħix mal-konvenuta iżda jgħid li jgħix hemmhekk purament għal raġunijiet ta’ saħħa. Spjega li ġie ammess l-isptar darbtejn, u ħass li m’huwiex fi stat li jgħix waħdu. Kienu qed jagħtuh chest pains kbar u jbati minn cramps gravi ġo saqajh. Jorqod b’qanpiena ħdejh biex meta jaqbduh dawn il-cramps, tiġi l-konvenuta mill-kamra tagħha sabiex tilwilu saqajh. Ikkonferma li hu u l-konvenuta joħorġu flimkien u jagħmlu x-xirja flimkien iżda ma jagħmlu ebda kuntatt fiżiku. Ikkonferma wkoll li jsiefru flimkien. Marru r-Rumanija, l-Bulgarija, Barċellona, Pisa, Sqallija, Bari u l-Isvizzera. Spjega “Meta nsiefru aħna noqgħodu f’kamra waħda iżda ma norqdux flimkien, pero’ jkollna nissaportu l-inħir ta’ xulxin. Ma nieħdux *double beds* iżda *single beds*. Mhux dejjem ħadna *single beds* iżda ġieli jkun hemm sufan. Ngħid li mhux dejjem possibli li nużaw li nieħdu żewġ *single beds* ġo kamra waħda u ġieli nutilizzaw *double bed* li nużaw biss għall-irqad u mhux għas-sess.” Minħabba l-kondizzjoni ta’ saħħtu, jħoss li ma jistax jagħmel attivitajiet strenuous fosthom sess, ibiddel tyre ta’ karozza u jerfa’ affarijiet tqal.

Michela Borg Brincat, xehdet⁸ illi darba rat lill-konvenuta fil-Malta Fairs and Convention Centre, fejn kienet qiegħda labranzetta ma’

⁷ Xhud miġjub bi skorta għas-seduta tal-25 ta’ Frar 2013, quddiem l-Assistent Ġudizzjarju Dr. Nadia Vella, fol. 96

⁸ Affidavit fol. 105

raġel naqra żgħira iqsar minnha, ta' mezz'eta`, b'xagħaru jagħti ftit fl-abjad minn wara widnejh.

J Gatt, xehed⁹ illi huwa ra lill-konvenuta tippassiġġa ma' J B darbtejn, darba f'San Ġiljan fejn ma kien hemm l-ebda kuntatt fiżiku bejniethom u darb'oħra f'Had-Dingli fejn huma kienu labranzetta. Dana ġie kkonfermat mix-xiehda ta' martu **Gemma Gatt**.

Il-**konvenuta** wkoll ikkonfermat¹⁰ illi J B jgħix magħha iżda fi kmamar separati. J jgħix hemmhekk għax huwa marid. Tgħid li huma m'humieq f'relazzjoni u li qatt ma kellha rapporti sesswali miegħu. Jorqdu fl-istess kamra, xi drabi fl-istess sodda, meta jkunu msiefrin, kemm minħabba l-flus u wkoll minħabba l-problemi ta' saħħa ta' J. Tiċċad li joħorġu flimkien lambanzetta. *"Jiena niċċad li għandi xi relazzjoni ma' J. Jiena biss inħossni li qed nagħmel karita miegħu u dan peress li hu m'għandu lil ħadd"*. J jgħaddilha €300 fix-xahar li qabel kien iħallashom kera lil Bettina Baldacchino. Tispjega li meta kien jgħix fl-appartament ta' Baldacchino kienet tmur tarah peress li kien depressed.

Xehdu wkoll **Elizabeth magħrufa bħala Bettina Baldacchino** u żewġha **Roger Baldacchino**¹¹ li kkonfermaw li J B għamel sentejn jikri appartament mingħandhom u li l-konvenuta kienet tmur għandu biex tarah. Inoltre l-konjuġi Baldacchino ġieli ħarġu soċjalment mal-konvenuta u J B.

PRINCĪPI LEGALI

Illi din il-kawża tqanqal diversi prinċipji legali għall-analiżi ta' din il-Qorti. L-ewwel minnhom huwa l-applikazzjoni tal-prinċipju legali *pacta sunt servanda* għall-każ odjern. Issir referenza għall-Artikolu 992 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta li jgħid hekk: "(1) **Il-kuntratti**

⁹ Seduta tas-7 ta' Mejju 2013 quddiem l-Assistent Ġudizzjarju Dr. Nadia Vella fol. 122

¹⁰ Xiehda tagħha tas-6 ta' Diċembru 2013 u tal-11 ta' Ġunju 2014, quddiem l-Assistent Ġudizzjarju Dr. Nadia Vella fol. 136 u fol. 144, u wkoll tat-22 t'Ottubru 2015 quddiem il-Qorti

¹¹ Udjenza tat-23 ta' Frar 2016, fol. 169

magħmula skont il-liġi għandhom saħħa ta' liġi għal dawk li jkunu għamluhom. (2) Dawn il-kuntratti ma jistgħux jiġu mħassra ħlief bil-kunsens ta' xulxin tal-partijiet, jew għal raġunijiet magħrufin mil-liġi".

Ai termini tal-istess Artikolu, qed issir referenza wkoll għall-gurisprudenza relattiva għall-prinċipju hawn fuq imsemmi, fosthom:

- Grace Spiteri vs. Carmel sive Lino Camilleri et¹² fejn ġie ritenut li *"Il-prinċipju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa' dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali għandu jiġi rispettati u li hi l-volonta' tal-kontraenti kif espress...li kellha tipprevali u trid tiġi osservata. Pacta sunt servanda"*;
- A Schembri et nomine vs. Lewis Baldacchino¹³ u Frank Salt Real Estate Limited vs. Edward Anthony Ellul Sullivan pro. et noe¹⁴ fejn ġie ritenut li *"strettament u korrettement interpretat, b'dan il-provvediment il-liġi tenfasizza l-kunċett illi dak il-kuntratt ma jistax jiġi riżolut, in linea ta' prinċipju, bis-sempliċi volonta' unilaterali u ta' xi parti kontraenti, u in effetti, l-istess provvediment jissokta jipprovdi illi l-kuntratt ma jistax jiġi mħassar ħlief bil-kunsens ta' xulxin tal-partijiet jew għal raġunijiet magħrufin fil-liġi"*.

Minn dana jirriżulta illi l-kuntratti jistgħu jiġu mħassra biss jew bil-kunsens taż-żewġ partijiet, li fil-każ odjern ma jirriżultax, jew inkella għal raġunijiet magħrufin fil-liġi.

Jiġi rilevat illi fil-Kodiċi Ċivili¹⁵ tagħna, mhuwiex speċifikat illi kuntratt ta' separazzjoni personali jista' jiġi emendat fl-eventwalita` ta' adulterju ta' xi parti. L-istess Kodiċi lanqas ma jagħti l-fakolta` lil xi parti biex titlob lill-Qorti tvarja l-provvedimenti stipulati f'kuntratt ta' separazzjoni personali rigwardanti l-manteniment, minkejja li jagħti l-

¹² deċiża nhar it-30 ta' Mejju 2002, mill-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Ċivili

¹³ deċiża nhar il-11 ta' Novembru 1997, mill-Onorabbli Qorti tal-Appell

¹⁴ deċiża nhar it-8 ta' Jannar 2010, mill-Onorabbli Qorti tal-Appell

¹⁵ Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta

istess fakolta` fuq klawżoli oħra, bħal m'hu, per eżempju, l-kura u l-kustodja tal-ulied.

Inoltre, l-artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili, li huwa l-artikolu rilevanti għad-dekadenza mill-manteniment, huwa marbut mad-dikjarazzjoni ta' ħtija f'kawża ta' separazzjoni personali. Għalhekk l-insenjament tal-Qrati dejjem kien li l-Qorti ma tistax tilqa' talba għad-dikjarazzjoni tad-dekadenza fin-nuqqas ta' talba għall-pronunċja tas-separazzjoni personali. *"Biex raġel mifrud minn ma' martu ikun esentat mill-obbligu tal-ħlas tal-alimenti jrid qabel jagħmel b'suċċess kawża ta' separazzjoni personali fuq kawżali ta'adulterju li kienet eskluża fil-motivi ta' separazzjoni u issopraveniet wara."*¹⁶ Dana l-insenjament ġie segwit fil-kawża Francis Bugelli vs. Josephine Borg ġia Bugelli¹⁷ fejn il-Qorti tal-Appell kienet stipulat: *"l-Qorti tissottilinea li l-konsegwenzi li jissemmew fl-artikolu 48 u 52 tal-Kodiċi Ċivili huma proprjament applikabbli f'kawża fejn ikun hemm talba ad hoc sabiex tkun ippronunzjata l-firda bejn il-konjuġi. Din ir-regola toħroġ mil-lokuzzjoni ċara tal-liġi stess kif ukoll mill-insenjament kontenut fid-dottrina u fil-ġurisprudenza tat-tribunal tagħna."*

Jidher għalhekk illi xi parti li tkun ġja legalment separata, u tallega li l-parti l-oħra hija ħatja ta' adulterju u allura ddekadiet mid-dritt tagħha li tirċievi manteniment, m'għandhiex rimedju msejjes fil-Kodiċi Ċivili.

Hija l-ġurisprudenza tagħna li provdjet rimedju f'każ bħal dan u neħhiet din il-lakuna mil-liġi, u dana stante li l-Qrati tagħna stabbilixxew illi l-fatt li partijiet ikunu ġja separati, m'huwiex ta' ostaklu għal xi parti li jitlob is-separazzjoni mill-ġdid, għab-baži ta' fatti li avverew ruħhom wara l-għoti tal-ewwel sentenza jew tal-pubblikazzjoni tal-kuntratt ta' separazzjoni personali.

Fil-kawża, ġja ċċitata, Dr. Giuseppe Mifsud Bonnici noe ve. Dr. Hugh McKibbin ġie ritenut: *"Il-fatt li bejn il-miżżewġin ġa ġiet mogħtija*

¹⁶ Dr. Giuseppe Mifsud Bonnici noe ve. Dr. Hugh McKibbin - deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-16 ta' Novembru 1965

¹⁷ Deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-26 ta' Marzu 1996

sentenza ta' separazzjoni personali (fil-każ preżenti kuntratt ta' separazzjoni) kontra wieħed mill-konjuġi ma hux ta' ostakolu illi l-konjuġi dikjarat ħati f'dik is-sentenza jitlob is-separazzjoni tiegħu kontra l-konjuġi l-ieħor għall-ħtijiet ta' dana fuq fatti li ġraw wara s-sentenza. Jgħid a propositu l-Professur Umberyo Azzolina: "E' evidente che tali diritti non sono confermati dal precedente accertamento di colpa e che la violazione dei medesimi, commessa dal coniuge già incolpevole, tocca non solo il rapporto genAo da persona a persona, ma anche quelli particolare da coniuge a coniuge, e puo` dar luogo – oltre ad eventuali sanzioni specifiche – anche all nuova pronuncia di separazione"

Il-ġurisprudenza tirritjeni wkoll illi s-separazzjoni personali, filwaqt illi tneħħi l-obbligu tal-konvivenza bejn il-partijiet, ma tneħħix ukoll l-obbligu tal-fedelta`, liema obbligu huwa permanenti u rrevokabbli. Di piu, l-ġurisprudenza kostanti tagħna tirritjeni illi "*L-adulterju hija bla dubju l-kawża l-iżjed gravi li għaliha l-liġi tawtorizza s-separazzjoni personali*"¹⁸ L-akkuża ta' adulterju hija akkuża serja ħafna li magħha tista' ġġib konsegwenzi serji taħt il-liġi tagħna.

Il-kwistjoni kollha ddur fuq il-prova tal-istess adulterju u jekk min jallgaha, jistax fattwalment jagħti prova. F'dan l-istadju, l-Qorti tagħmel referenza għall-kawża fl-ismijiet Maria Dolores sive Doris Scicluna vs. Anthony Scicluna¹⁹ fejn ġie dikjarat li: "*L-adulterju minn dejjem ġie meqjus bħala l-kawżali l-aktar gravi li għaliha l-liġi tawtorizza s-separazzjoni personali Huwa ormai paċifiku fid-dottrina u fil-ġurisprudenza li l-adulterju jista' jkun pruvat permezz ta' indizzji u preżunzjonijiet, purché' dawn ikunu gravi, preċiżi u konkordanti, b'mod li ma jħallu ebda dubju f'min għandu jiġġudika*". Dan l-insenjament ġie kkonfermat fil-kawża Rita Schembri vs. Dott. Albert Grech et noe.²⁰, il-Qorti kienet qalet illi: "*Stante diffikulta' tal-prova ta' adulterju, dan jista' jiġi ppruvat permezz ta' ndizzji u*

¹⁸ Hugh Greengrass vs. Lucia Greengrass, deciza nhar it-2 ta' Ottubru 2003 mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, (Ċitazzjoni 98/2002/1RCP)

¹⁹ Deciza nhar is-27 ta' Novembru 2011 mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, (Ċitazzjoni 1715/2001/1RCP)

²⁰ Deciza fis-16 t'April 1953 mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili

preżunzjonijiet purche' ikunu gravi, preċiżi u konkordati b' mod li ma jhallu ebda dubju f'min għandu jiġġudika".

Fil-kawża, Josephine Anne Edwards vs Avukat Dr. Joseph A. Xuereb noe.²¹ il-Qorti qalet illi:- *"Għall-prova tal-adulterju ma hemmx bżonn ta' testimonjanza "de visu", jew il-flagranza, biżżejjed il-konkors ta' ċirkostanzi preċiżi, gravi u univoċi, li jwasslu lill-ġudikant għall-konvinċiment tal-fatt".*

Inoltre fil-kawża Antoinette Cauchi vs. Alexander Cauchi²² ġie stipulat illi għalkemm il-Qorti qalet illi huwa diffiċli ħafna li wieħed iġib prova definittiva illi sar l-adulterju, xorta waħda, u dana *stante s-serjeta'* tal-akkuża, minn qiegħed jallega l-adulterju jrid jipprova dan permezz ta' *"ndizji u preżunzjonijiet"*, iżda dawn l-indizji u preżunzjoniji iridu jkunu *"preċiżi, gravi u konkordati,"* u *"univoċi"* biex b'hekk ma jhallu ebda dubju f'min għandu jiġġudika.²³

Fis-sentenza Carmelo sive Charles Farrugia vs. Josephine Farrugia²⁴, fejn il-fatti kienu jixbħu ħafna l-każ odjern, il-Qorti osservat hekk: *"Illi l-Qorti tifhem li f'każ meta l-mara tkun ikkommittiet adulterju u fil-fatt għal żminijiet twal saħansitra ikkoabitat b'ħala mara miżżewġa ma' raġel ieħor, anke fil-preżenza u flimkien, ma' ulied minuri li kienu wkoll minorenni, ma tistax tippretendi li tkompli tircievi manteniment mingħand żewġha".*

APPLIKAZZJONI TAL-PRINĊIPJI LEGALI GĦALL-KAŻ ODJERN

²¹ Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-22 ta' Frar 1961

²² Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-2 t'Ottubru 2003 (Ċitazzjoni 1677/1995/1RCP)

²³ Ara wkoll Rose Gauci vs. Salvatore Gauci, deċiża mill-Awla tal-Qorti Ċivili fl-1 t' Ottubru 2002,(Ċitazzjoni Numru:1365/1997/RCP); Rosina Micallef vs. Angelo Micallef, deċiża mill-Awla tal-Qorti Ċivili fis-27 ta' Ġunju 1964; u Maria Dolores sive Doris Scicluna vs. Anthony Scicluna, deċiża mill-Awla tal-Qorti Ċivili fis-27 ta' Novembru 2003,(Ċitazzjoni Numru:1715/2001/RCP);

²⁴ Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-6 ta' Frar 1992 u citata b'approvazzjoni fis-sentenza ġja ċċitata Francis Bugelli vs. Josephine Borg ġia Bugelli.

Fl-ewwel lok, il-Qorti tirreferi għat-tielet eċċezzjoni sollevata mill-konvenut u tirrileva illi il-kliem fil-kuntratt ta' separazzjoni bejn il-partijiet "dan l-ammont m'għandu jiġi varjat taħt l-ebda ċirkostanza" ma jeżentax lill-partijiet mill-obbligu tal-fedelta` għax ikun imur kontra l-ordni pubbliku. Dawn il-kliem ma jeskludux il-possibilita ta' dekadenza mid-dritt tal-manteniment.

Il-Qorti, wara li kkunsidrat bir-reqqa kollha, ix-xiehda kollha pprezentata, hija tal-fehma li r-relazzjoni bejn il-konvenuta u J B m'hijiex sempliciment ta' aħwa jew ħbiberija. Tmur oltre minn hekk, u dana għal diversi raġunijiet, prinċipali fosthom illi kemm il-konvenuta u wkoll J B ma waqqfux ir-relazzjoni tagħhom minkejja li din kienet il-kawża li sfaxxaw ir-relazzjonijiet rispettivi tagħhom m'uliedhom. Ulied il-konvenuta telqu mid-dar tagħha, filwaqt illi ulied J B ma riedux iktar jafu bih u qatgħu kull legami miegħu. Minkejja dawn il-konsegwenzi gravi, huma baqgħu jgħixu flimkien. Allura l-Qorti tifhem li r-relazzjoni tagħhom kienet ta' prijorita għalihom iżjed minn uliedhom, u konsegwentement "ħbiberija" iktar important mir-rapport mal-ulied ma tibqax tikkwalifika bħala ħbiberija iżda ċertament tkun iktar profonda.

Fit-tieni lok, *dato ma non concesso* li huwa minnu li l-konvenuta ma jkollhiex rapporti sesswali ma' J B, hija fehma tal-Qorti li dan iseħħ għal raġunijiet estraneji mix-xewqat tagħhom, u cioe mhux għax ma jridux, iżda għax ma jistgħux, fosthom minħabba l-kondizzjoni medika ta' J. Infatti, l-istess J B kien stqarr ma' martu Maria B li hu u l-konvenuta ma jistgħu jagħmlu xejn bejniethom għax ikun hemm it-tfal.²⁵ Għalhekk, fiċ-ċirkostanzi, in-nuqqas ta' sess bejniethom ma jagħmilx ir-relazzjoni tagħhom, waħda inqas adultera. Huma xorta waħda qed isibu f'xulxin is-sapport u s-sostenn reċiproku bħallikieku miżżewġin.

Fit-tielet lok, il-konvenuta u J B bdew joħorgu flimkien qabel mal-istess J B safa waħdu u "ma għandu lil ħadd". Spicċa waħdu b'effett tar-relazzjoni tiegħu mal-konvenuta u mhux viċe-versa. L-ewwel beda l-ħbiberija magħha u mbagħad spicċa waħdu, u allura

²⁵ Ara l-affidavit ta' Maria Scerri, fol. 61.

m'huwiex minnu li fittex lill-konvenuta b'hala riżultat tas-solitudni tiegħu.

Il-Qorti hija tal-fehma wkoll, li r-raġuni li ngħatat għall-viżti tiegħu lill-konvenuta f'it wara li din isseparat ma' żewġha, u cioe biex jagħmel ix-xogħol tal-handyman li qabel kien jagħmel żewġha, tinħass f'it assurda meta dan ma jiflañx jagħmel xogħol "strenuous". Il-konvenuta għandha l-mezzi biex tinkariga handyman, u m'għandhiex għalfejn tqabbad raġel li għadda minn triple bypass u angioplasty biex jagħmel dan ix-xogħol.

Illi fil-każ odjern, l-adulterju avvera ruħu wara l-kuntratt ta' separazzjoni u għadu għaddej sal-lum. Għalhekk il-Qorti tirrileva, illi effettivament il-każ odjern, ivarja minn dak għa ċċitat Francis Bugelli vs. Josephine Borg gia Bugelli, fejn il-konvenuta kienet wettqet adulterju għal żmien qasir u ma reġgħetx irripetiet l-aġir noċiv tagħha. Kien għalhekk li f'dik il-kawża, il-Qorti tal-Appell, b'varjazzjoni mid-deċiżjoni tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, ħasset li kellha tuża d-diskrezzjoni tagħha u ma tapplikax l-effetti tal-applikazzjoni tal-Artikolu 48 fil-konfront tal-konvenuta. (anke in vista li l-attur innifsu kien ilu fi stat ta' adulterju għal żmien twil). Inoltre hija l-fehma ta' din il-Qorti li l-applikazzjoni tad-dekadenzi stipulati fl-Artikolu 48, fil-każ tas-sejba tal-adulterju, hija tassattiva u mhux diskrezzjonali.

Tenut kont dan kollu, il-Qorti hija tal-fehma li l-attur irnexxielu sodisfaċentement jipprova li l-konvenuta tinsab f'relazzjoni adultera mal-imsemmi J B. Konsegwentement, il-Qorti tiddikjara illi l-konvenuta ddekadiet mid-dritt tagħha li tircievi manteniment mingħand żewġha l-attur. Il-Qorti qegħda tistabilixxi d-data ta' tali dekadenza minn Novembru 2008 u dana stante li kien f'din l-epoka li J B telaq mid-dar matrimonjali tiegħu.

DEĊIDE

Għalhekk, għal dawn il-motivi, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' t-talbiet kollha tar-rikorrent u

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti u tiddikjara li fost raġunijiet oħra li setgħu avverew ruħhom bejn il-partijiet, hemm l-adulterju tal-konvenuta;
2. Tiddikjara illi l-konvenuta ddekadiet mid-dritt tagħha li tircievi manteniment mingħand żewġha l-attur, inkluż il-manteniment stabbilit fl-Artikolu 5 tal-kuntratt tas-separazzjoni personali bejn il-partijiet fl-atti tan-Nutar Miriam Musumeci Macelli tal-31 ta' Jannar 2008;
3. Tiddikjara illi tali dekadenza seħħet b'effett minn Novembru 2008 u tillibera lill-intimat minn kull obbligu ta' manteniment versu martu, b'effett mill-istess data;

Bl-ispejjeż jiġu sopportati mill-intimata C B.